

PATAKI TAMÁS

Egy közigazgatási egység megközelíthetetlen absztrakciója

Részlet egy készülő regényből

I.

Nehéz feltámasztani egy halottat, hosszadalmas és bonyolult folyamat. Ráadásul nem jár érte állami támogatás, a kormányablaknak sincs ilyen ügyköre. Ha mégis lenne, leginkább az útlevéligenyléshez hasonlítana. Az útlevél nagy hatalom. Transznacionális érvényessége transzcendens irattá változtatja. Minap olvastam a szőlőleveles mintára, vágtazó lovak alá nyomtatott rövid mondatot: „Az útlevél a világ összes országába érvényes”. E steril kijelentés is felhívás keringőre. Rendkívül vakmerővé teszi a birtokosát, akkor is, hogyha csak a fiókban hever. „Az útlevél a magyar állam tulajdonát képező hatósági igazolvány, amely birtokosának személyazonosságát és állampolgárságát, valamint a világ összes országába utazásra, illetőleg hazatérésre való jogosultságát hitelesen igazolja.” Aki e mondatot kitalálta, elsőrangú bürokrata lehetett, de lehetne akár teológiai doktor is. Akkoriban azt gondoltam, hogy az élet a transzcendens tulajdonát képezi, birtokoljuk, de majd vissza kell adnunk. E meggyőződésemet olvasmányélményeimre és bizonyos misztikus tapasztalataimra alapoztam. A „hazatérésre való jogosultság”-ot pedig végtelenül sokféleképpen lehet értelmezni, akár úgy, hogy a lélek visszatér az istenbe, vagy pusztán csak visszatérünk a madeirai nyaralásból. Szóval elég nagy volt a baj, hogyha a leghétköznapibb mondatokat is vallásos szöveggént kezdtem el olvasni. Nem tudom, hogy miben reménykedtem, alig pár pecsétet őriztek az útlevelem lapjai, az EU-n kívül ritkán jártam.

A hazatérés pedig még bonyolultabb feladat, mint a halott feltámasztása.

Jut eszembe, igen, talán már említettem: éppen feltámasztani próbáltam egy halot-

tat. Keresztény paphoz nem akartam fordulni, mert az üdvtörténetük ezt csak később, meghatározatlan időben teszi lehetővé. Ezt a bizonytalan időt semmi kedvem nem volt kivárni, sem a malasztos szövegeket végighallgatni. Semelyik pap nem szépítheti meg a halál állapotát, a „megboldogult Istenben” valójában istenkáromlás, mert Isten az életet teremtette, nem a halált. Az is eszembe jutott, hogy inkább egy dél-szibériai sámánhoz fordulok, csak ki kell szűrni a kőköveket, akik a turistákat szórakoztatják gicszes hókuszpókuszokkal, de azok leginkább Tuvában skanzeneskednek, Kizilben, a fővárosukban. Verik a dobjaikat, égetnek pár borókaágot, elénekelnek egy szovjetkori tuvai slágert (mert a turisták úgysem értenek tuvaiul) és létrejön a misztikus szertartás. Fenét. Egy igazi sámán megtalálásához a néprajzos, turkológus ismerősöm segítségére lett volna szükségem, aki éppen valahol Üzbegisztánban kószál, és kumiszt iszik karakalpak pásztorokkal, szóval elérhetően.

Ádámnak még ki sem húlt a helye az emlékezetemben.

Mint minden mítoszban, jómagam is lentről akartam feljutni valahová, egy magaslatra. Ám amikor felértem a gyászgrádicsok tetejére, mégsem lélegezhettem fel. Ugyanolyan megválthatatlanul üresnek éreztem magam, mint amikor a Tábor-hegyen jártam, ahonnan Krisztus a mennybe ment. És ugyanolyan szomjasnak, mint amikor Kánában bandukoltam a szutykos utcákon, perzselt a forróság, megittam volna egy jó pohár száraz bort, ám csak csapnivaló, műanyagkannás lőrét kínáltak mindenhol a derék arabok. A bugyuta keresztény turisták miatt ráadásul félelmes hányadékot. Mivel a lélekmászás nem sikerült, legalább egy

földrajzi magaslat megmászásával akartam kárpótolni magam – bár taxival érkeztem, kifogástalan, ám veszélyes magashegyi utakon, és csak fél órát kellett felmásznom a szikláig. Mire felértem, súlyos lidércnyomás nehezedett a tagjaimra, fokozatosan elidegenedtem a testemtől, és még idegenebbnek éreztem a világot. Alattam Tejada fényei rebegtek, a kietlen, fekete kalderák alatti kis városban ünnepséget tartottak, a fúvószenekar hangfoszlányai felhallatszottak a Roque Nublo lábáig, ahol ücsörögtem. Ebben a „festői” spanyol városkában forgatták a Black Mirror egyik epizódjának zárójelenetét, ám nem tudom, hogy ez most miért jutott eszembe. Koromsötét vett körül, és hűvös szél fújt a platón. Egyedül ültem a sziklaormon, nem fészkelődtem, nem jártam jobbra-balra, mert ha félrelépek, akkor a kegyetlen mélységbe zuhanok.

Azon törtem a fejem hogyan tudnám megőrizni az eltávozott örök jelenvalóságát, valahogy úgy képzeltem ezt, ahogyan a misén végbemegy az átváltozás, ezt az átváltozást akartam végtelenül meghosszabbítani, és urambocsá, elnyújtani, mint egy orgazmust. Először is észrevettem, hogy összeomlottak az alapvető fogalmaim. Hirtelen mindent a legelemibb egyszerűségében láttam, minden széthullt darabokra. Az élmény olyan volt, mintha egy festményt néznénk, de kép és kompozíció helyett csak a pigmentek káoszát látnánk. A Hold vibráló foltja sűrűsödött, nem égitestként bolygott a mennybolton, hanem zavaró fénypacaként éktelenkedett.

Az elidegenedés érzése már a szállodaszobámban rám tört. A tárgyak rideg maguknakvalóságukban töltötték ki a teret, az írőasztal, az éjjeliszekrény, a falitűkör vagy az ágy a körülöttem kavargó világ ideiglenes képződményeinek látszottak, melyek bizonyos koordináták alapján állapodtak meg éppen itten. Mozdulatlanságuk, elmozdíthatóságuk, vagy még inkább, elpusztíthatóságuk aurája vette körül őket – hozzám tartoztak, és mégsem, bármelyik pillanatban másokéi lehetnek, vagyis árulók, időzített bombaként ketyegő díszletek, mint akármelyik másik tárgy az életünkben.

Nehéz feltámasztani egy halottat, hoszszadalmas és bonyolult folyamat.

Csak ücsörgök és várok valamire, elindulnék egy irányba, de nem tehetem, mert minden más irány azzal elveszne. Leginkább

fényképekre emlékezem. Például azokra, melyeket a csobánci várormon készítettem, amikor Ádámmal odalátogattunk. Ellátunk egészen Szigligetig, kémleltük a hajdani veszedelmes tűzhányók jámbor pannon földjét, a szőlődombokká ülededett elemi háborút. Talán a fényképeink tartoznak a leghűségesebb tárgyaink közé, hisz azok mások számára értéktelenek. Elképzelhetetlenek tartom, hogy valaki ellopjon egy fotóalbumot (kivéve, ha meztelen fényképekkel van tele, hisz a meztelenség egyetemes érvényű). Ám a százéves családi fényképeink, melyek szereplőit magunk is alig ismerjük, már-már ereklyeszámba mennek. Mindig is megrendülten vettem kézbe őket, mert a mitikus eredetet juttatták eszembe, azokat az időket, melyekben cselekvően nem vettem részt, de mégis jelen voltam, már formálódott a sorsom, elvégre az egész történelem folyama a létezésem felé vette az irányt. Mindez nem ócska szolipszizmus, csak vastagnyakú fatalizmus. A szabad akarat nem azért illúzió, amiért a filozófusok annak tartják, hanem a földrajz és az élettan miatt. Abból az őskeverékből, amiből létrejöttem, csak ott, és csak akkor jöhettek világra, ahol megszülettem. És megörökölttem minden rezdülésüket, minden reflexüket, erejüket és gyengeségüket. Erre van aki rávágna: „a vér szava”, „a vér kötelez”, de ennél bonyolultabb a képlet. Mélységesen hittem benne, hogy már jóval a születésem előtt eldöntetett, hogy mivé válhatok, éppen ezért életem hátralevő részét azzal tölthetem, hogy ebbe beletörődjek. Harmincöt évesen már túljártam az életem felén, és egyre inkább azt éreztem, hogy a második fele az előbbinek csak a töredéke lesz. Igaz, ha romantikusabb alkat lennék, azt mondhatnám, hogy a szerelem, vagyis, ha képpé írnam, akkor a boroshordóban forró must, és testekben forrongó nedvek, vagyis a föld és tűz hatalmától determinált akaratok összeegéséből jövünk a világra, s nemzésünk halhatatlan pillanataiban mi is megkapjuk a halhatatlanságot. Sőt, mit jövünk, egyenesen a világba robbanunk, akár csak régen a vulkánkitörések ezen a vad, tűzhányós vidéken, ahol ülök. Ahogyan az ősi Balaton-felvidéken. A világba törünk, utána kihülünk, és andezitté válunk, a sors megmunkál és beépít a génkatedrálisunkba. Olyan kövek va-

(folytatás a következő oldalon)

Egy közigazgatási egység...

(folytatás az előző oldalról)

gyünk, melyek csakis egy bizonyos helyre illenek, kicserélhetetlenül önzonosak. De mi történik, hogyha egy kő nem épül bele a katedrálisba, szóval ripityára török (igen, a korai halálról beszélek). Ha akarom, akkor befejeződik, elkészül a génkatedrális, és az isteni rendben örökké felragyog, ha akarom, akkor torzóban marad, és elkezdődik a hosszan tartó pusztulása. Milliárdnyi génkatedrális van a földön, a csontvázak katedrálisromok. Ez utóbbiak szelleme így is megmaradhat, míg a korszellem ki nem oltja őket. Tudom, hogy sokat pofázok, vagyis sokat filozofálgatok, de mégis ki nem filozofálna, hogyha eljutna szellemi és testi képességeinek a végső határáig? Van olyan, aki képes lenne nyugodt maradni, és elfogadni az elfogadhatatlant? Aligha. De mindezek csak jóval később jutottak eszembe.

II.

Abban az időben, valamikor a 2010-es évek végén, éppen szakított velem Lúcia. Jobban mondva összepakolta a holmiját, titokban felszámolta az itteni életét, vagyis felmondta az albérletét, abbahagyta a munkáját, és a legszükségesebb dolgaival Spanyolországba költözött. Csak a jegygyűrűt hagyta az asztalomon, és egy szénné égetett süteményes tepsit hagyott a sütőben, rajta egy kis cetlivel, melyen „jó étvágyat!” kívánt. A sokk hatására aznap azt terveztem, hogy belevetem magam az éjszakába, hajnalig iszom, a Blaha Lujza téren elrökázom magam, majd hideg vízzel lezuhanyzom és bemegyek dolgozni. Negyedóránként csapok a vízautomatát, kétóránként kávézom és körözök az irodánk melletti plázában, hogy el ne álmosodjak. Magyarán életben maradok, ezt könnyen kivitelezhető életstratégiának tartottam. Csakhogy el sem indultam otthonról. Már felöltöztem, de a nappaliban valamiért ránéztem az Autumn Nostalgie könyvespolcon őrzött, *Esse est percipi* című lemezének borítójára, rajta Johan van der Keuken holland fényképész munkájára. Hogy Georgette-et vagy Yvonne-t ábrázolta a fénykép, mindmáig nem tudom. Feke-

te-fehér, és szeretném hinni, hogy Yvonne-t. Csak ül egy csupasz asztal mellett, melyen egy furcsa, áttetsző váza áll. A vázában alaktalan szirmú rózsza árválkodik. Yvonne pulóvere alatt kidomborodik kis melle, arca pedig finoman rajzolódik ki a sötétségből. Olyannyira melankolikusan néz, hogy lehetetlen nem beleszeretni. Úgy néz, mintha csak véletlenül vett volna észre, lebiggyesztett ajakkal, önkéntelenül Krisztus jellegzetes fejtartását utánózva. Tekintetével magához szegez, mint egy kereszthez, eléri, hogy gyönyörnek érezzem a kint, és be ne teljek a látványával. A legsötétebb titkú nő, és mégis őt kívánom, el nem tudom képzelni, hogy milyen gyökerű gonoszság sugárzik belőle. Sötét ikonnak, profán Máriának látom. Hát jó, elindítom a lemezt, hallgatom a felvidéki black metalt. Közben rájövök, hogy ha megkívánom földöntúli alakját, valójában a halált kívánom. Fokozhatatlan sóvárgást érzek egy képzeletbeli idő iránt, melyet nem tölthettem vele, valahol Hollandiában vagy Franciaországban. Yvonne területenkívülisége – jobban mondva időnkívülisége, és a körülötte lévő tárgyak képtelensége – rádőbentett, hogy nincs menekvés, zsákutcába futottam, Lúcia is elhagyott, a munkám pedig arzénként mérgez.

Abban a pillanatban feltétel nélkül megadtam volna magam, ha lett volna kinek. Egy online italboltból rendeltem whiskeyt és gint, mert nem tudtam, hogy melyiket kívánom jobban. Mindenképpen megjelöltem, hogy azonnali szállítást kérek, akkor is, hogyha felárat kell fizetnem. Amíg vártam a futárra, úrrá lett rajtam a vágy, hogy Yvonne asztalához üljek, ami körül bágyadt rózsailat terjenghet. Meg akartam szagolni a pulóverjét, bőréhez félve hajoltam volna, nehogy szertefoszoljon, nehogy széthulljon az arca. Hozzá jobban illett a gin, elképzelttem, hogy megkóstolja a jenévert, és közben hallgatjuk az elmúlt évszázadok lecsengő dallamait. Yvonne kívánása is kielégített, hallgattam a zenét, és hipnotikusan néztem az arcát, abban reménykedtem, hogy pislog vagy vékony ránc szeli át a homlokát. Akkor reménykedhetnék a lehetetlenben, hogy feláll, magához szólít, és beléphetek abba a titokzatos szobába. Nagyon bemerülhettem a zenébe, mert csak a kaputelefon zökkentett

ki az éberálmomból. Egy bagószagú futár átadta a csomagot, fel sem fogom, hogy miért remélt borraivalót, egy ideges „helló” után elloholt, egyáltalán nem bántam. Előkotortam a gint, Dutch Courage (40%), mert lélekben erre készültem egész éjszaka, töltöttem egy pohárral, hangosabbra tekertem a zenét, majd vártam, hogy elöntse a véretem a mámor. Ittam, zenét hallgattam és Lúcia helyett Yvonne-ra gondoltam, mintha őt gyászolnám – bár Lúcia még távolibbnak és elérhetetlenebbnek tűnt abban a pillanatban.

Egy idő után – a *The transcendence of the past centuries* című dal környékén – elővettem a telefonomat, és láttam, hogy Ádám zölden világít a chatben, tehát az éjszaka legmélyén is online. Ráírtam, rögtön válaszolt. Röviden felvázoltam a helyzetemet, és félrészegen megkérdeztem tőle, hogy mitévő legyek. Azt is elújságoltam, hogy csütörtököt mondott az életem, nem szeretnék senki szolgálja lenni, nem is értek semmihez – újságíróként dolgoztam egy országos közéleti hírportálnál –, útra kellene kelnem, el kellene hagynom a várost. A várost már jó ideje gyűlöltem. A látó részegség mámorában próbáltam képpé írni fojtogató érzésemet. Azt éreztem, hogy egy szabad mezőn bandukolok, és egyszer csak elkezdenek kinőni a földből sötét, vakablakos épületek, tornyok és toronyházak, épülettorzók és vasrácsos, kaputlan várfalak. Őrült iramban építi önmagát ez a fekete város, lépést tart velem, sőt, megelőz, és mire észbe kapok, már a velejében járok, már a főterén rostokolok, a nullás kilométerkőnél, hisz minden szabad teremtet kitöltötte és elfoglalta, végkép a polgárává váltam. Hatalma van felettem, s nem lehetek úrrá rajta. Meg kell szökni belőle, de éig érő toronyházaival az eget is eltakarja előlem, és a végén arra ébredek, hogy téglásodik a testem, nehezen mozdulok, a sötét várfalba olvadtam, belekövültem. Érzem, ahogyan mellemre születésem és halálom évszámát rovátkolják bele, és alaktalan suhancok ocsmány graffitiket fújnak az arcomra. Ádám azt üzenté, hogy ha ennyire nagy a baj, akkor másnap üljek vonatra, és menjek el hozzá.

„Kitalálunk valamit, most éppen ráérek.”

A Balaton-felvidéken lakott, Köveskálon, tősgyökeres lakosnak számított. Családja nem Pestről költözött le, mint a többi sznobé, aki önmagát keresi és szereti a természetben, és csak Instagram háttérnek

használja és eldzsentrifikálja a vidéket. A talpai Tavasbarlangban dolgozott túravezetőként, földrajz szakosként csak ebben a formában tudott elhelyezkedni a szülőföldjén, melyet semmi áron nem akart elhagyni. Szóval nem kellett sokat győzködni, ágyba vonszoltam magam, és maradék erőmmel beállítottam az ébresztőórát. Két, legfeljebb három órát alszom, utána kimegyek a Déli pályaudvarra, és elutazom hozzá. Nála rostokolok pár napot, borozunk, túrázunk, majd kitalálom, hogyan tovább.

Elalvás előtt elképzelttem, ahogyan az ondóm Yvonne jéghideg ölében párolog.

III.

Ha meg akarsz ismerni egy országot, akkor ne autópályán kocsikázz. Magyarország polgárai csak két autópályát ismernek, az M1-est és az M7-est. Az egyik Ausztriába, a másik a horvát tengerpartra vezet, vagyis nem Rómába, hanem Nyugatra vagy az exjugoszláv nyaralóövezetbe vezet minden út. A 2010-es évek végének magyarországi jólétét a legjobban a külföldön nyaraló magyarok száma fejezi ki. A magyarok, ha későn is, de felzárkóztak a nyugati fogyasztási mechanizmushoz, sőt, meg vagyok győződve, hogy a legtöbben csak a repülőtérré vezető utat ismerték Magyarországból, ahonnan még egzotikusabb helyekre lehetett elrepülni. Bizonyos értelemben szomorúnak és nevelésesnek tartottam, hogy a nyaralás lett az élet végső célja, egyfajta előrehozott all you can eat paradicsom. Ezt persze megszakították a világi munka kínjai, a multinak áldozott idő és erő, de ezen életmintázat több millió magyarnak kínált európai fogyasztási perspektívát.

Azért utáltam az autópályát, mert ugyanolyan tranzithely, mint a repülőtér vagy a pláza. Hogyha autópályán utazol, akkor a világ minden útján utazol, és egyikén sem, ha a repülőtéren várakozol, akkor a világ bármely másik repülőterén is lehetnél. Egy köztes állapotban lebegsz, mint a leletére váró beteg. Hogyha Budapesten felhajtasz az M7-esre, valójában már az Adrián vagy, a táj, az ország csak vetített, ismeretlen díszlet, a valódi út az egyik fogyasztási helytől a másikig vezet. A benzinkutak, a pihenők,

(folytatás a következő oldalon)

Egy közigazgatási egység...

(folytatás az előző oldalról)

➤ a letérők a rend látszatát keltik, a határát-
kelőhely merő formáság, az állam pótcse-
lekvése. Azt próbálja elhíttetni az utazókkal,
hogy még léteznek nemzetállamok, pedig
már minden út összefonódott, és önmagá-
ba vezet, a turizmus fasiszta kapitalizmusa
pedig végkép tönkreteszi a földet. Pedig egy
országot csak akkor ismerhetsz meg iga-
zán, hogyha kátyús megyei útjain kóborolsz,
fűzfa, tölgy és olykor platánsorok között. És
gyalogolni a legjobb. Igazából elszoktunk a
gyaloglástól, pedig együtt jár vele az intel-
lektuális tevékenység, általa sokkal jobban
meg lehet jegyezni a részleteket. Ezerszer
élénkebben emlékszem a gyaloglásaimra,
mint bármilyen más közlekedési eszközzel
megtett útjaimra. A sebesség rendkívül al-
kalmatlan, hogyha sietünk valahová, vagy fel-
színes, használhatatlan benyomásokot sze-
retnénk szerezni egy vidékről, de minden
egyébre alkalmatlan. A séta mnemotechni-
kai eszköz, a magános túrázás istenkeresés.
Aki egyiket sem műveli, az embernek alkalmatlan.
Ilyen gondolataim támadtak, amikor
álmosan, kedvtelenül ücsörögtem a vasúti
kocsiban. Autót nem tartottam, tehát ma-
radt a gőzös. Reménykedtem, hogy senki
nem ül velem szemben, mert nem vágytam
társaságra. Abban a pillanatban huppant a
szemközti ülésre egy fiatal, vintage stílusú
szemüveget viselő nő. Térdig érő, Esterházy-
kockás szoknyát hordott, egyből keresztbe
tette a lábát, felül közepesen dekoltált, fe-
hér inget viselt. Valószínű kinézte belőlem,
hogy vizslatni fogom. Nem tévedett. Azon
tűnődtem, hogy vajon puskatus-melltartójá-
ból domborodnak ki telt mellei, vagy termé-
szetesen ilyen gömbölydedek. Észrevehette
a filozófiai érdeklődésemet, mert keble elé
kapott egy A4-es lapokból egybefűzött kö-
tetet, alighanem egyetemi szakirodalom le-
hetett. Gyűlöltem az egyetemet, örültem,
hogy kikerültem abból a betegítő közegből,
amely nem szabad gondolkodókat, hanem
emberroncokat és megalkuvó értelmiségi-
eket termel. Próbáltam kifürkészni, hogy mit
olvashat, nehezen silabizáltam ki, mert ál-
mos lévén kissé homályosan láttam:

„A közigazgatás területi szerkezeti egysé-
gei”

Tehát állami hivatalnoknak készül, köz-
igazgatási szakember lesz belőle egy megyei
önkormányzatnál vagy a belügyminisztéri-
um megfelelő osztályában. Törvényjavas-
latokat véleményez, az osztályához címzett
ügyeket igyekszik megoldani, negyvenvala-
hány éves korára talán még osztályvezetővé
is felküzdheti magát, és ha rendszeresen jár
fitnesz-terembe, akkor az alakját is megőriz-
heti. Valameddig. Nem szerettem a szökéket,
de valami mégis megragadott benne. Fel-
tűnt, hogy igazából harcra kész, csak nincs
kipirosítva az ajka. Germános arcéle, porce-
lánszeme azt az érzést keltette, mintha egy
félíg-meddig arisztokrata hölgy ülne velem
szemben, mozdulatai határozottak, céltuda-
tosnak látszottak, a saját mozdulataim töké-
letes ellentétei voltak.

A szakirodalom steril, leíró címe valamiért
a lelkembe hasított.

Lehet, hogy vannak, akik csak ilyen fogal-
mak szerint gondolkodnak az életről, és még
távolabbról, még absztraktabban látják az
ország térképét, mint az a pilóta, aki géppel
szállt fölébe Radnóti versében? Talán csak
akkor látják pár percig az országot felülről,
amikor éppen Dubaiba, vagy a Seychelle-szi-
getekre repülnek, és rácsodálkoznak a föld-
rajzi alakzatokra (sokkal elképzelhetőbbnek
tartottam, hogy bedugják a fülhallgatójukat
és végigalusszák az utat). A felhőalakzatok
és a kilátás „trének” számít. Aki hasonlóért
lelkesedik, arról lerí, hogy parvenü, valószí-
nű, hogy több havi keresetét ráköltötte erre
az útra, melyről boldogtalanabban tér visz-
sza, mint mielőtt elindult volna.

Igen, nagyon is elképzelhetőnek tartot-
tam, hogy már csak egy nagy, összefüg-
gő közigazgatási rendszerben élünk, és egy
törpe kisebbség tévképzetéből nevezzük or-
szágnak az országot. Lehet, hogy a hivatal-
nokok régóta absztrahálták a Földet, mely-
ből már talpalatnyi sem maradt a miénk.
Mégis, a 2010-es évek végén mit jelenthet
valahová tartozni? Korábban megszállottan
kerestem a helyemet a világban, az eredete-
met, és azt hittem, hogy végre megtaláltam,
illetve hogy mindig is tudtam, ki vagyok. A
Kékellő folyó mentén nőttem fel, Erdélyben,
egy kisvárosban. Lényegében minden őszám
a környékről származott, többnyire parasz-
tok és kisiparosok voltak. Asztalos déd-

nagyapámtól négy könyvet örököltem, egy monarchiakori Zichy Mihály-albumot, Lux Kálmán *Budapest műemlékei* című könyvét, Szabó Dezső *Az elsodort faluját* és Székely Mózes *Zátony* című regényét. A többit elherdálták a gyermekei, nagyapám mentett meg közülük párat. Nagyapám szabó volt, és szintén olvasott. Azt hiszem, hogy manapság egy középkorú orvos is legfeljebb a Trónok harcát nézi.

IV.

Alig két és fél óra múlva a Balaton Zánka-Köveskál nevű állomásán szálltam ki, és máris rám zúdult a tűzözön, hiperaktív madarak csicseregtek a töltést szegélyező bozótban. Gyűlöltem a tavaszt. Ez a leggicsesebb évszak, undorító burjánzás, zöld anarchia. Nem vezettem naplót, de nagyon felzaklató gondolataimat igyekeztem papírra vetni, és Ádám üzent chaten, hogy fél órát késik, addig „nyugodtan gyönyörködj a tájban”, leültem a váróteremben, kinyitottam a laptopomat és elkezdtem szidalmazni a tavaszt.

„Orrfacsaró a friss, tiszta levegő, hiányzik az őszi évszak pállott, nyirkos légköre. Csak egy agyalágyult francia plen air festőnek tetszhet ez a pávaszínű borzalom. De biztató és megnyugtató, hogy idővel a rengeteg zöldet megpörköli és kiegészíti a nap. A legjobb érzés avaron taposni, harsogó, holt leveleken, zörgő temetőn, vagy megszedett, gyümölcstelen gyümölcsfák közt bolyongani és néha találni egy-egy hamvas, ottfelejtett birset, barackot. És csak úgy elnézni a füstoszlopokat, profán áldozati tüzeket, tudóré szívni a melankóliát. Hisz már ősz van, már történt egy s más az évben, éppen ideje, hogy elégezzük az emlékeinket az évszak krematóriumában, hogy áldozzunk, felejtünk. Hogy kiüljünk a romokra, a düledékekre. Mennyivel kellemesebb a rothadás, mint a nyíló virágok illata. Meg a must csípős illata, átváltozása – ez az igazi vallás, a többi istentelenség. Mennyivel jobb szüret után sétálni a szőlődombokon, s egy-egy aszúdott, megaszott júdásfürtöt találni, néha azt hallucinálni, hogy akasztottként lóg a szélben, míg nem a madarak ráfanyalodnak s felalják. A tavasz részegítő évszak, de csak az ősz részeg és kába, talán a legmagyarabb évszak az összes közül. És a gótikus, boltíves

pincék, ahogy több száz éves falaik között forr a mámor leve, a pókhálók törékeny halhatatlansága, a fájdalmas alkonyfények démonikus tánca a házfalakon. A tavasz erőttől duzzad, kíméletlen, agresszív, az ősz sokkal engedelmesebb, lemondóbb, úribb. Nem kér tőled semmit, de mindenét felkínálja, odaadja. A tavasz pornográfia, az ősz erotika. A tavasz egy csatába vonuló, diadaléhes hadsereg, ezért hangzik olyan természetesen a „tavaszi hadjárat” vagy a „tavaszi ébredés” hadművelet, ilyet sosem hallunk az őszi. Forradalma is csak „őszirózsás”, beteg, hervadt, halálraítélt. Az ősz egy visszavonuló, megfogyatkozott hadsereg, akár győztes, akár vesztes, zsákmányokat hoz, de útközben el is hullatja azokat, és már nem hajol le értük, minnek is tenné, ami elhullt, az már a földé. És ősszel ébred fel bennünk a vágy, hogy az elhaló alkonyok után eredjünk, hogy elinduljunk valahová az elérhetetlen messziségbe, egy más világ ígéretének ígöző hívogatása ez. És jól esik reménykedni, hogy valahol azokon a szürkületi dombokon túl, a rengeteg erdő, a telefontorony, a meteorológiai állomás mögött... nos, valahol ott, talán, egyszer, valamikor lesz, vagy vár valami. Eltűnődni, hogy hová tart az a sok repülő, s kik ülhetnek benne, csak nézegetni a kondenzcsíkok sorsvonalait, amint behálózák az égboltot... csak nézni, s eltűnődni a röghözkötöttség varázsán, megijedni és diópárlatot inni. És közben hitetlenkedve arra gondolni, hogy azokon a dombokon túl talán nem vár semmi és senki sem. Mert még az indulás előtt elfogynak a lehetőségek, kimerül az illúziótőke. És csak az újbor marad, Isten nélkül. Rezignált, és mégis nyugtalan évszak az ősz, ám a tavasz fasizmusa után mégis enyhet adó időszak. Nem a vérontás, hanem a forradások ideje. Szóval a tavasz egyetlen jó tulajdonsága, hogy egyre közelebb kerülünk az őszi haláltusához, és ezekhez az utánozhatatlanul őszi hangulatokhoz, ami ellen csak egyetlen gyógyszert ismerünk: a bódultságot. Igen, csak az eleven bor vonhat ki a rothadás mágijának bűvköréből. És borzalmas belegondolni, hogy egyre kevesebb őszre van kilátásunk. És egyre kevesebbszer ülhetünk ki borozni bárhová. A tél meg ki a fenét érdekel. Tele van kopár fákkal, és egyéb elviselhetetlen halálokkal.”

Lecsaptam a laptop fedelét, és kimentem az állomásépület elé. Éppen akkor tért be Ádám a Vértkúti utcába.